

Reactienota Notitie Reikwijdte en Detailniveau Dijkversterking Stadsdijken Zwolle

23 juni 2016

Deze reactienota is opgesteld door waterschap Drents Overijsselse Delta in samenwerking met de Provincie Overijssel.

Inleiding/voornemen HWBP Stadsdijken Zwolle

Ruim 7,5 kilometer van de dijk langs de oostoever van het Zwolle-IJsselkanaal en het Zwarte Water tot aan de Vecht, voldoet niet aan de nieuwe waterveiligheidseisen die vanaf 2017 van kracht worden. Om Zwolle ook in de toekomst te beschermen tegen overstromingen is het waterschap Drents Overijsselse Delta (WDODelta) daarom het dijkversterkingsproject "Stadsdijken Zwolle" gestart. Dit project wordt uitgevoerd in het kader van het landelijke Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

Voor het project wordt een milieueffectrapportage (MER) opgesteld. In het rapport worden de milieueffecten van de dijkversterking in beeld gebracht. Het doorlopen van deze procedure voor de milieueffectrapportage (m.e.r.-procedure) heeft als doel alle aspecten rondom het milieu mee te nemen in het besluit dat het bestuur van WDODelta neemt in het kader van het projectplan Waterwet. De Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) is de eerste stap van de procedure voor de dijkversterking Stadsdijken Zwolle. De NRD beschrijft welke verschillende alternatieven voor het versterken van de dijken worden onderzocht (wat) en de manier waarop deze worden onderzocht (hoe).

Van 29 maart tot en met 2 mei 2016 lag de NRD ter inzage en kon iedereen een reactie indienen bij de provincie Overijssel, bevoegd gezag voor de m.e.r.-procedure. Hierin kon worden aangegeven wat men in de m.e.r.-procedure onderzocht wilt hebben en vragen of opmerkingen noteren over de onderzoeksmethodiek of bijvoorbeeld over de wijze van selectie van de kansrijke alternatieven.

Hieronder zijn de hoofdthema's uit de reacties kort beschreven en beantwoord. De ingediende reacties en antwoorden zijn vervolgens per indiener opgenomen in een tabel. In deze reactienota geven wij zo goed mogelijk antwoord op de vragen en opmerkingen, en geven wij aan op welke manier wij deze meenemen in het vervolg van de m.e.r.-procedure.

Reacties

We hebben 8 reacties ontvangen op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. In hoofdlijnen hadden de reacties betrekking op:

- Alternatieve oplossingen waarbij geen verhoging en verbreding van de dijk nodig is
- Aandacht voor milieueffecten van de alternatieven in het MER (zoals natuurwaarden, cultuurhistorische waarden en impact op bodemverontreinigingen)

Daarnaast zijn er diverse adviezen ingediend rondom hoe wij:

- De omgeving betrekken bij de dijkversterking en communiceren over het project
- Rekening houden met recreatie op de dijk, zowel nu als in de toekomst

Beantwoording reacties

In tabel 1 zijn de reacties per indiener en ons antwoord (afgestemd met de provincie Overijssel) opgenomen. Ook is in de tabel aangegeven in hoeverre een reactie leidt tot een wijziging in de methodiek en/of de te onderzoeken thema's en alternatieven.

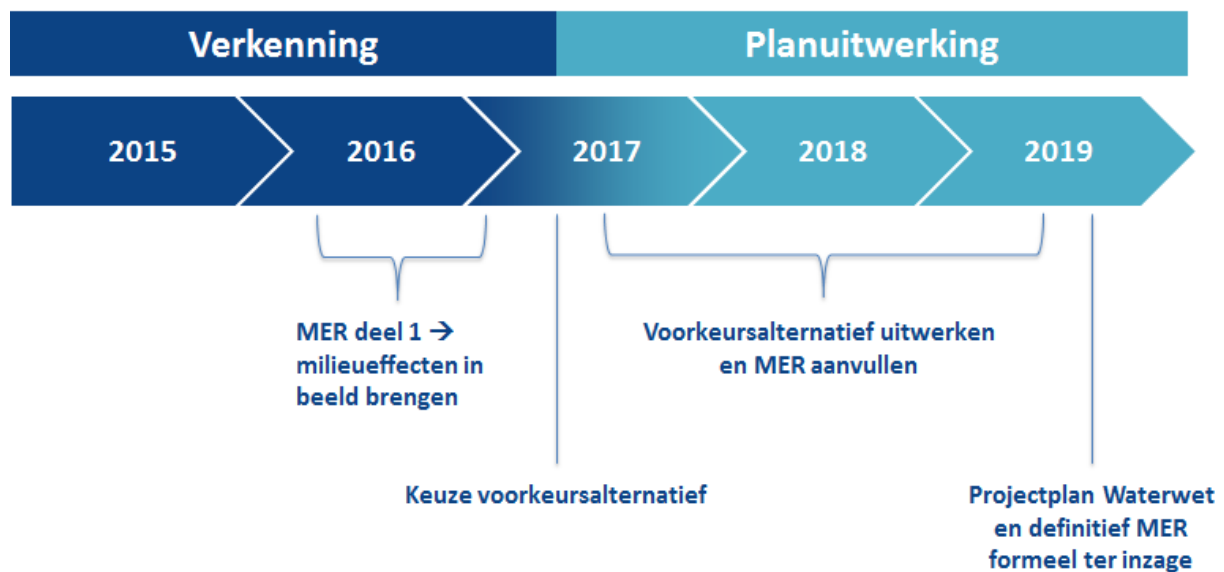
Hoewel geen van de reacties leidt tot een aanpassing van de aanpak in de m.e.r.-procedure, geven ze goed weer wat de mensen die bij de dijk wonen, werken en recreëren belangrijk vinden. Het maakt ons nog meer bewust van het feit dat de dijk op allerlei manieren beleefd en gebruikt wordt. Ook is duidelijk dat er zorgen zijn. We kunnen met deze reactienota de zorgen waarschijnlijk niet wegnemen, maar we hebben wel geprobeerd zoveel mogelijk duidelijkheid te geven. We nemen met iedere indiener nog apart contact op om ons antwoord toe te lichten.

Vervolg

Op dit moment zijn we bezig met het in beeld brengen van de milieueffecten van de verschillende alternatieven om de stadsdijken te versterken. De resultaten hiervan worden samengevat in een milieueffectrapport (MER). Dit rapport nemen we mee in het keuzeproces voor het voorkeursalternatief (naar verwachting wordt deze keuze medio 2017 gemaakt). Gedurende het opstellen van het MER controleren wij of we de reacties op een juiste wijze hebben meegenomen door de conceptversies voor te leggen aan de personen die een reactie hebben ingediend op de NRD en aan de direct betrokkenen bij de dijkversterking.

In de planuitwerkingsfase werken wij het voorkeursalternatief voor de dijkversterking verder uit. Het MER wordt in deze fase waar nodig ook aangevuld. Het definitieve MER gaat vervolgens samen met het projectplan Waterwet formeel ter inzage. U bent dan in de gelegenheid om bezwaar aan te tekenen via een zienswijze. Onderstaand figuur geeft de indicatieve planning weer.

Indicatieve planning

Reacties en antwoorden per indiener

	Samenvatting reactie	Antwoord waterschap	Wijziging in methodiek/ te onderzoeken thema's en alternatieven
Indiener 1 01-01	<p>Indiener ziet mogelijkheden in het creëren van 'ruimte voor water' aan de andere kant van het Zwarte Water (Stadshagen). Dit alternatief is volgens indiener goedkoper, geeft recreatiemogelijkheid en voorkomt een 'lelijke' dijkverzwaring.</p>	<p>Naast een dijkversterking heeft het waterschap ook laten onderzoeken of er andere oplossingen mogelijk zijn die ingrijpen in het watersysteem (systeemoplossingen). Er is gekeken naar mogelijkheden voor de inzet van overloopgebieden en de aanleg van een verbindende waterkering.</p> <p>Voor overloopgebieden is voldoende bergingsruimte nodig en deze ruimte is onvoldoende aanwezig in Stadshagen. Er zijn gebieden gevonden die wel voldoende bergingsruimte hebben, maar hiervan bleek dat deze oplossingen zowel technisch als juridisch niet haalbaar zijn.</p> <p>Uit een haalbaarheidsonderzoek is gebleken dat een systeemoplossing in de vorm van een verbindende waterkering in het Zwarte Water, vlakbij de monding van de Vecht wel technisch haalbaar is en mogelijk een alternatief kan zijn voor een dijkversterking. Dit alternatief wordt dan ook onderzocht in de m.e.r.-procedure.</p> <p>Als een van de alternatieven om de dijken te versterken als voorkeursalternatief wordt gekozen dan hebben we zeker aandacht voor de aansluiting met de functies in het gebied en het karakter van het landschap. Het is ook mogelijk om nieuwe functies toe te voegen in de vorm van meekoppelkansen. De meerkosten hiervan zijn voor de initiatiefnemer. Door gezamenlijk na te denken over</p>	<p>Nee, de voorgestelde oplossing is al onderzocht.</p>

		de dijkversterking hopen we een mooi ingepaste dijk te krijgen.	
Indiener 2 02-01	Indiener vraagt de provincie en het waterschap om inwoners goed te betrekken en duidelijk te communiceren over het project vanwege de grote impact die het gaat hebben voor de bewoners en andere partijen aan de dijk.	<p>Een dijkversterking kan, afhankelijk van het voorkeursalternatief, inderdaad grote impact hebben, zeker tijdens de uitvoering.</p> <p>We staan altijd open voor aanvullende ideeën voor het betrekken van belanghebbenden en voor de manier van communiceren over Stadsdijken Zwolle, dus neemt u gerust contact met ons op.</p> <p>Om u een beeld te geven van de manier waarop we nu samenwerken volgt hier onze aanpak.</p> <p>We hebben gekozen voor een aanpak waarbij we zo vroeg mogelijk in gesprek gaan met de mensen die langs de dijk wonen en werken. Ook de gemeente Zwolle, provincie Overijssel, Rijkswaterstaat, nutsbedrijven en natuurorganisaties denken als sinds de start van Stadsdijken Zwolle met ons mee. Soms hebben we individuele gesprekken en er zijn ook momenten waarop we verschillende partijen uitnodigen voor een ontwerpatelier. De eerste twee ontwerpateliers hebben plaatsgevonden in maart en april en in juli wordt naar verwachting de derde gehouden. In het vierde ontwerpatelier (naar verwachting november), en tevens de laatste van de verkenningsfase, werken we gezamenlijk toe naar een voorstel voor het voorkeursalternatief.</p> <p>De mensen die wat verder van de dijk wonen en werken informeren we via nieuwsbrieven (de eerste is begin maart verstuurd) en informatiebijeenkomsten. We hebben op 7 april j.l. een druk bezochte informatiebijeenkomst gehad in de vorm van een inloopavond in Wijkcentrum Holtenbroek voor het brede</p>	Nee, de indiener vraagt niet om een wijziging van de NRD.

		publiek. De hoge opkomst was voor ons een bevestiging dat de Stadsdijken een belangrijke rol spelen in de omgeving.	
Indiener 2 02-02	Indiener geeft aan voorkeur te hebben voor buitendijkse verbreding	Op dit moment worden verschillende alternatieven uitgewerkt en worden deze op milieueffecten beoordeeld. Op deze manier krijgen we de effecten goed in beeld om een voorstel te kunnen doen voor het voorkeursalternatief aan het Algemeen Bestuur van waterschap Drents Overijsselse Delta.	Nee, de keuze voor het voorkeursalternatief wordt gemaakt naar aanleiding van de onderzochte effecten.
Indiener 3 03-01	Indiener geeft namens 3 bewoners aan dat de wijze waarop de dijk versterkt gaat worden directe gevolgen kan hebben voor (de tuinen van) hun woningen.	De dijkversterking kan inderdaad als gevolg hebben dat de dijk zowel hoger als breder wordt en hierdoor kunnen terreinen of gebouwen van particulieren worden geraakt. Op dit moment worden verschillende alternatieven uitgewerkt en worden deze op milieueffecten beoordeeld. Bij de keuze van de kansrijke alternatieven is het belangrijk te weten dat we ervoor hebben gekozen om alternatieven te onderzoeken die terreinen en gebouwen raken, maar ook alternatieven waarbij dit niet het geval is. Op deze manier krijgen we de effecten goed in beeld.	Nee, alle alternatieven worden onderzocht, ook degene die terreinen/gebouwen raken, om de effecten goed in beeld te brengen.
Indiener 3 03-02	Indiener wil graag in een vroeg stadium kunnen meedenken en meepraten	Wij vinden het fijn als u wilt meedenken en nemen contact met u op.	Nee, de indiener vraagt niet om een wijziging van de NRD.
Indiener 4 04-01	Indiener geeft aan een wens te hebben voor het meekoppelen van de dijkversterking met wandel- en fietspaden op de kering vanwege het uitzicht op het water/kolken	Het verbeteren van de recreatieve mogelijkheden in deeltraject 1 tot en met 4 onderzoeken we als meekoppelkans. Voor het meest noordelijke deeltraject worden geen extra recreatieve functies onderzocht. Dit om de rust in het gebied zoveel mogelijk te behouden.	Nee, deze meekoppelkans wordt al onderzocht.

Indiener 4 04-02	Indiener heeft voorkeur om geen binnendijkse oplossing toe te passen	Op dit moment worden verschillende alternatieven uitgewerkt en worden deze op milieueffecten beoordeeld. Op deze manier krijgen we de effecten goed in beeld om een voorstel te kunnen doen voor het voorkeursalternatief aan het Algemeen Bestuur van waterschap Drents Overijsselse Delta.	Nee, de keuze voor het voorkeursalternatief wordt gemaakt naar aanleiding van de onderzochte effecten.
Indiener 4 04-03	Indiener geeft aan tegen de systeemoplossing te zijn vanwege doorkruising van het mooiste stukje natuur van Zwolle	In het kader van de m.e.r.-procedure onderzoeken we het effect van zowel de systeemoplossing als de dijkversterkingsalternatieven op natuur. Ook worden hierbij verschillende locaties onderzocht. Juist door nu de verschillende alternatieven voor de systeemoplossing te onderzoeken hebben we straks de juist informatie voor de keuze van het voorkeursalternatief.	Nee, de keuze voor het voorkeursalternatief wordt gemaakt naar aanleiding van de onderzochte effecten.
Indiener 5 05-01	Indiener geeft aan een wens te hebben voor het meekoppelen van de dijkversterking met optimaal ingevulde fietsvoorzieningen voor zowel de recreatieve fietser als de forens	Het verbeteren van de recreatieve mogelijkheden in deeltraject 1 tot en met 4 onderzoeken we als meekoppelkans. Voor het meest noordelijke deeltraject worden geen extra recreatieve functies onderzocht. Dit om de rust in het gebied zoveel mogelijk te behouden.	Nee, deze meekoppelkans wordt al onderzocht.
Indiener 5 05-02	Indiener geeft aan zorgen te hebben over mogelijke uitspoeling van gifstoffen in het Westerveldse bos en geeft aan dat er mogelijk benzeensporen aanwezig zijn.	We zijn ons ervan bewust dat we zeer zorgvuldig te werk moeten gaan in de omgeving van het Westerveldse bos om te voorkomen dat er uitspoeling optreedt. In het kader van de m.e.r.-procedure onderzoeken we of de verschillende alternatieven bodemverontreinigingen raken of verplaatsen en welke maatregelen nodig zijn bij de keuze van een bepaald alternatief.	Nee, effecten op bodem zitten al in het milieueffectenonderzoek.

Indiener 6 06-01	Indiener pleit voor onderzoek naar alternatieven waarbij de dijk haar oorspronkelijke hoogte en breedte behoudt en waarbij de natuur in de omgeving min of meer ongewijzigd blijft.	Uit een onderzoek naar de dijk blijkt dat deze niet aan de waterveiligheidseisen voldoet. Om Zwolle ook in de toekomst te beschermen tegen een overstroming zijn er dus maatregelen nodig. Op dit moment onderzoeken we de effecten van de verschillende dijkversterkingsalternatieven en van een aanleggen van een verbindende waterkering. Het onderzoeken van de effecten op de aanwezige natuurwaarden vormt hiervan een belangrijk onderdeel. Voor het voorkeursalternatief zoeken we naar een oplossing waarbij de effecten op de omgeving, inclusief natuurwaarden, positief of beperkt zijn en mocht dit niet kunnen gemitigeerd of gecompenseerd kunnen worden.	Nee, de keuze voor het voorkeursalternatief wordt gemaakt naar aanleiding van de onderzochte effecten.
Indiener 6 06-02	Indiener geeft aan nadrukkelijk voorkeur te hebben voor een keersluis bij Westerveld.	Op dit moment worden verschillende alternatieven uitgewerkt en worden deze op milieueffecten beoordeeld. Op deze manier krijgen we de effecten goed in beeld om een voorstel te kunnen doen voor het voorkeursalternatief aan het Algemeen Bestuur van waterschap Drents Overijsselse Delta.	Nee, de keuze voor het voorkeursalternatief wordt gemaakt naar aanleiding van de onderzochte effecten.
Indiener 6 06-03	Indiener wijst op het kleinschalige, historische en vriendelijke karakter van de dijk, die nu erg gewaardeerd wordt door de bewoners van Holtenbroek. Angst is dat het zicht vanuit de woning op de dijk en de verbondenheid met het Zwarte Water en de haven sterk vermindert.	<p>In het kader van de m.e.r.-procedure onderzoeken we de effecten van elk alternatief om de dijk te versterken op het landschap en de cultuurhistorie. Het behoud van het groene, landschappelijke karakter bij Holtenbroek is hierbij een belangrijk aandachtspunt.</p> <p>Indien het voorkeursalternatief een dijkversterking wordt dan is het aannemelijk dat de dijk wordt opgehoogd. Het zicht vanuit uw woning kan daarmee veranderen.</p> <p>In de volgende projectfase, als het voorkeursalternatief bekend is en verder uitgewerkt wordt, bekijken wij samen</p>	Nee, het behouden (of versterken) van het groene, landschappelijke karakter van de dijk en het zo goed mogelijk inpassen is al belangrijk onderdeel van het project.

		<p>met de direct betrokkenen op welke manier de dijk zo ontworpen kan worden dat we nog net zo kunnen genieten van het landschap als nu.</p> <p>Aanvullend hierop zijn we samen met de gemeente Zwolle en met wijkboerderij de Klooienberg aan het onderzoeken we op welke manier we de verbinding met het Zwarte Water en met de uiterwaarden kunnen verbeteren met de dijkversterking.</p>	
Indiener 7 07-01	De indiener wijst ons erop om aandacht te hebben voor externe veiligheid en eventuele planologische procedures.	<p>Externe veiligheid is, omdat een deel van de dijk binnen industrieterrein Voorst ligt, zeker een belangrijk thema voor Stadsdijken Zwolle.</p> <p>Omdat er een duidelijke relatie ligt met de wijze van uitvoering van de dijkversterking nemen we dit thema mee in de planuitwerkingsfase. Dan wordt het voorkeursalternatief verder uitgewerkt en de effecten van dit voorkeursalternatief voor het thema externe veiligheid beschreven. We verwachten niet dat de kansrijke alternatieven in de gebruiksfase (na uitvoering) onderscheidende effecten geven voor het thema externe veiligheid. Daarmee heeft externe veiligheid in deze fase van het project geen invloed op de keuze voor het voorkeursalternatief en wordt in de Verkenningsfase niet uitgebreid ingegaan op externe veiligheid.</p> <p>We zijn ons bewust van de mogelijke planologische procedures die nodig zijn, zoals een eventuele bestemmingsplanwijziging. Omdat de benodigde procedures sterk afhankelijk zijn van het voorkeursalternatief kunnen we hier pas mee verder als deze keuze is gemaakt en starten we dan met de gesprekken met de bevoegde gezagen.</p>	Nee, niet in deze fase omdat het niet onderscheidend is tussen de kansrijke alternatieven. We nemen het thema wel mee in de uitwerking van het MER in de planuitwerkingsfase.

Indiener 7 07-02	De indiener suggereert om de commissie MER van te voren te raadplegen over de gekozen procedure	Onderdeel van de m.e.r.-procedure is het vragen van advies aan de commissie MER voorafgaand aan de ter inzagelegging. Dit doen we dan ook in de planuitwerkingsfase, wanneer het MER formeel ter inzage gaat.	Nee, is al onderdeel van het MER traject bij de formele ter inzage legging.
Indiener 7 07-03	Ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit wil de indiener graag deeltraject 3 vriendelijker en groener maken.	Het uitbreiden van de recreatieve mogelijkheden en het groener maken van deeltraject 3 is ingebracht en wordt als kansrijke meekoppelkans onderzocht.	Nee, deze meekoppelkans wordt al onderzocht.
Indiener 7 07-04	De indiener wil graag terug zien in het MER: <ul style="list-style-type: none"> - De cultuurhistorische waarden (bijv. Balkengat) - Gemeentelijke beleidsdocumenten - Stedelijk Groen (o.a. bijzondere bomen, bloemrijke dijkvegetaties en recreatief gebruik) 	De uitgangspunten voor het MER zijn in overleg met specialisten van waterschap en de gemeente tot stand gekomen. De punten die de indiener benoemt zijn besproken en worden meegenomen in het MER.	Nee, worden al meegenomen in het MER.
Indiener 7 07-06	Omdat de dijk dwars door de stad loopt en veel diversiteit aan situaties en gebruik kent, vraagt de indiener ons om ruimte te houden voor maatwerk.	Er is bewust voor gekozen om het voorkeursalternatief dusdanig abstract te houden dat er in de volgende fase voldoende ruimte is voor slimme ideeën en maatwerkoplossingen.	Nee, wordt al rekening mee gehouden.
Indiener 7 07-07	De indiener vraagt ons om de omgeving en het gebruik centraal te stellen voor de inrichting van de dijk; "de dijk is van iedereen".	We zijn ons ervan bewust dat de stadsdijken veel functies hebben, meer dan het beschermen van Zwolle tegen het water. We onderzoeken daarom in de milieueffectbeoordeling de aansluiting met de andere functies op en langs de dijk en met het karakter van het landschap. De aanpak die we volgen is erop gericht om met de belanghebbenden te komen tot een dijk die past bij iedereen.	Nee, is al onderdeel van onze aanpak.

Indiener 8 08-01	Indiener vraagt zich af hoe de effecten op archeologie en cultuurhistorie onderzocht gaan worden.	<p>In de verkenning worden voor de thema's landschap en cultuurhistorie (inclusief archeologie) de aanwezige waarden en effecten geïnventariseerd op basis van bureauonderzoek. De belangrijkste input is beschikbaar vanuit reeds beschikbare en uitgevoerde onderzoeken (zoals de cultuurhistorische verkenning, archeologische waardenkaart en kansanalyse voor het Zwarte Water). Daarnaast wordt door de landschapsarchitecten van H+N+S een Ruimtelijk Kwaliteitskader opgesteld met de landschappelijke en cultuurhistorische waarden in het plangebied.</p> <p>In de vervolgfases zal – afhankelijk van de keuze voor het voorkeursalternatief - naar verwachting voor diverse locaties uitgebreid archeologisch onderzoek plaatsvinden.</p>	Nee, de indiener vraagt niet om een wijziging van de NRD.
Indiener 8 08-02	Indiener vraagt toelichting op hoe de kwalitatieve beoordeling tot stand komt.	De beoordeling wordt opgebouwd vanuit de ingreep-effectrelaties. Hiermee worden de effecten van de dijkverbetering onderbouwd. In het MER worden de effecten van de dijkverbetering per deeltraject beoordeeld met een heldere motivatie van de score (7-puntsschaal met definiëring van de scores). De effecten worden beschreven ten opzichte van de autonome ontwikkeling. Wanneer de autonome ontwikkeling niet relevant is (omdat de veiligheid verbeterd moet worden en de ingreep nodig is), wordt het effect beschreven ten opzichte van de huidige situatie.	Nee, de indiener vraagt niet om een wijziging van de NRD.

Ambtshalve wijziging:

Ambtshalve voegt WDOD de volgende nuancering toe aan het NRD:

In paragraaf 3.4 is aangegeven dat voor deeltrajecten 2 en 3 de buitendijkse oplossingen niet kansrijk zijn. Als reden is gegeven dat het Zwarte Water niet versmald mag worden. Hier wordt bedoeld dat het Zwarte Water niet zoveel versmald mag worden dat een dijkversterking volledig buitenwaarts kan worden uitgevoerd. Kleinere versmallingen zijn wel toegestaan. Dit wordt gezien als een eventuele optimalisatie van de inpassing van binnendijkse varianten, die indien relevant in de planuitwerkingsfase nader wordt onderzocht.

